

Plan wynikowy. Klasa 5

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|--|--|--|---|--|--|---|
| CZĘŚĆ I. CYWILIZACJE NAD WIELKIMI RZEKAMI | | | | | | | |
| 1. Czas w historii 1. Chronologia – nauka o mierzeniu czasu. 2. Epoki historyczne i wielkie wydarzenia. 3. Fakty historyczne i daty. 4. Oś czasu, czyli jak porządkujemy kolejność wydarzeń. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> chronologia i jej znaczenie dla pracy historyka podział dziejów na ery i epoki porządkowanie dziejów w kolejności chronologicznej oś czasu, określanie wieku umieszczanie wydarzeń na osi czasu pojęcia: chronologia, nasza era, przed naszą erą, epoka historyczna, starożytność, średniowiecze, nowożytność współczesność | I. Chronologia historyczna. Uczeń posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego: okres p.n.e., n.e., tysiąclecie, wiek, rok; przyporządkowuje fakty historyczne datom; oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na linii chronologicznej; dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością. | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego służy oś czasu wymienia epoki historyczne rozumie, co oznacza pojęcie chronologii wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze | <ul style="list-style-type: none"> umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej wyjaśnia skróty – p.n.e., n.e. określa wiek danego wydarzenia wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami | <ul style="list-style-type: none"> określa wiek wydarzeń historycznych i połowę wieku wymienia wydarzenie, jakie zostało uznane za początek naszej ery zna daty graniczne epok historycznych i wie, co się wtedy wydarzyło wyjaśnia, czym są fakty historyczne podaje definicję chronologii | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje epoki historyczne bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia w porządku chronologicznym i je opisuje |
| POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – JAK NAZYWAMY EPOKI, JAK LICZYMY CZAS? <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | 1. Czas w historii. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego służy oś czasu wymienia epoki historyczne rozumie, co oznacza pojęcie chronologia wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze | <ul style="list-style-type: none"> umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej wyjaśnia skróty p.n.e., n.e. określa wiek danego wydarzenia wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami | <ul style="list-style-type: none"> określa wiek wydarzeń historycznych i połowę wieku wymienia wydarzenie, jakie zostało uznane za początek naszej ery zna daty graniczne epok historycznych, wie co się wtedy wydarzyło wyjaśnia, czym są fakty historyczne podaje definicję chronologii | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje epoki historyczne bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia w porządku chronologicznym i je opisuje |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|--|--|--|--|--|--|--|
| 2. Nad Eufratem i Tygrysem 1. Kraina między rzekami. 2. Rzeka to życie, i to całkiem wygodne. 3. Potężne mury miast. 4. U wrót świątyni. 5. Pismo i inne wynalazki mieszkańców Mezopotamii. 6. Co to jest prawo i po co je wymyślono? <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> położenie geograficzne Mezopotamii sieć kanałów nawadniających i ich znaczenie dla rolnictwa życie codzienne w Mezopotamii lud Sumerów architektura i wynalazki starożytnych Sumerów prawo Hammurabiego pojęcia: Babilonia, miasto-państwo, ziggurat, pismo klinowe, cywilizacja, kanał nawadniający, prawo, kodeks | Temat spoza PP III. Tworzenie narracji historycznej. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Mezopotamię na podstawie ilustracji omawia wygląd bramy Isztar wyjaśnia, czym było pismo klinowe wymienia co najmniej jeden wynalazek Sumerów wie, kim był Hammurabi | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Tygrys i Eufrat krótko omawia znaczenie kanałów nawadniających dla rozwoju rolnictwa w Mezopotamii wie, kim byli Sumerowie na podstawie ilustracji opisuje wygląd zigguratu wymienia wynalazki Sumerów zna jedną z zasad Kodeksu Hammurabiego – „oko za oko, ząb za ząb” | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie cywilizacji omawia życie codzienne i zajęcia mieszkańców Mezopotamii opowiada, jak wyglądały miasta w Mezopotamii wyjaśnia pochodzenie nazwy Babilonia omawia wygląd babilońskich świątyń i życie religijne mieszkańców Babilonu wskazuje na osi czasu datę wynalezienia pisma | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje położenie geograficzne Mezopotamii, z uwzględnieniem wpływu środowiska na życie ludzi omawia znaczenie wynalezienia koła i pisma dla rozwoju cywilizacji wymienia dziedziny nauki, które rozwinęły się w Babilonii wyjaśnia, dlaczego Mezopotamia uważana jest za obszar, na którym narodziła się pierwsza cywilizacja wskazuje obszar Mezopotamii na mapie | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje tekst źródłowy dotyczący praw ustanowionych przez Hammurabiego wskazuje wpływy cywilizacji babilońskiej na dzieje ludzkości bezbłędnie posługuje się osią czasu, odczytuje czas trwania cywilizacji Mezopotamii pamięta, że wynalezienie pisma uczeni uznali za początek epoki starożytności |
| 3. W Egipcie faraonów 1. O rzece, która żywiła Egipcjan. 2. O tym, czego Egipcjanom nie brakowało, i o tym, co musieli sprowadzać. 3. Państwo, władca i jego lud. 4. Bogowie i kapłani. 5. Urzędnicy i pisarze. 6. Zapisane na zwojach papirusu. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> położenie geograficzne Egiptu znaczenie Nilu i jego wylewów dla rozwoju Egiptu egipskie rolnictwo i handel życie codzienne w egipskim domu faraon – władca Egiptu wierzenia starożytnych Egipcjan społeczeństwo egipskie – rolnicy, urzędnicy i kapłani piramidy i papirus pojęcia: faraon, mumia, piramida, papirus | Temat spoza PP III. Tworzenie narracji historycznej. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Egipt i Nil wyjaśnia, kim był faraon na podstawie ilustracji omawia wygląd piramidy podaje kilka informacji na temat pozycji kapłanów w państwie egipskim | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: faraon, piramida, papirus, mumia wymienia imiona kilku egipskich bogów opowiada, jak wyglądało życie codzienne w starożytnym Egipcie wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali ciała zmarłych omawia, czym zajmowali się w Egipcie urzędnicy i pisarze na podstawie ilustracji omawia symbole władzy faraona | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Egipt nazywano darem Nilu charakteryzuje podział społeczeństwa egipskiego omawia pracę egipskich rolników wyjaśnia, jak produkowano papirus omawia religijność starożytnych Egipcjan charakteryzuje zakres władzy faraona | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje życie codzienne w starożytnym Egipcie omawia znaczenie odkrycia grobu Tutenchamona dla poznania kultury starożytnego Egiptu wyjaśnia, na czym polegał hierarchiczny podział społeczeństwa egipskiego | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy kultury starożytnego Egiptu na kulturę współczesną przygotowuje prezentację na temat starożytnych zabytków, które do dziś można zobaczyć w Egipcie |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|--|--|--|---|--|---|--|
| 4. Palestyna i jej mieszkańcy <ol style="list-style-type: none"> Ziemia Obiecana. Trudna droga do Ziemi Obiecanej. Wiara w jedyne Boga. O tym, jak powstało królestwo Izraela. Walka Dawida z Goliatem. O wielkich królach Izraela. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> położenie geograficzne Palestyny Abraham i jego wędrówka do Ziemi Obiecanej Mojżesz i wyprowadzenie Izraelitów z Egiptu Dziesięcioro Przykazań Walka Dawida z Goliatem świętynia Salomona w Jerozolimie i Arka Przymierza Biblia – Stary Testament pojęcia: Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, Biblia, Stary Testament | <p>Temat spoza PP III. Tworzenie narracji historycznej.</p> | <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Palestynę i wyjaśnia, dlaczego została nazwana Ziemią Obiecana wie, kim byli Abraham, Mojżesz, Dawid, Goliat i Salomon na podstawie ilustracji omawia wygląd świątyni Salomona | <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie drogę Abrahama z Ur do Kanaanu streszcza opowieść o walce Dawida z Goliatem wyjaśnia, skąd Izraelici otrzymali Dziesięcioro Przykazań wie, czym była Arka Przymierza wyjaśnia pojęcia: Biblia, Stary Testament, Arka Przymierza, Tora | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje położenie geograficzne Palestyny wyjaśnia, dlaczego Izraelici trafili do Egiptu omawia znaczenie Dziesięciorga Przykazań wie, kim byli Filistyni i jaką rolę odegrali w historii Izraela | <ul style="list-style-type: none"> porównuje religię Izraelitów z wierzeniami starożytnych Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii omawia symbolikę świątyni jerozolimskiej wyjaśnia znaczenie powiedzenia: „walka Dawida z Goliatem” wie, czym jest Ściana Płaczu | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa i różnice między religią Izraelitów a religią Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii |
| 5. Od obrazków do liter <ol style="list-style-type: none"> Ludzie i pismo. Materiały pisarskie. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> znaczenie pisma w dziejach człowieka pojęcia: pismo obrazkowe, pismo klinowe, hieroglify, alfabet fenicki, alfabet grecki, alfabet rzymski, średniowieczna łacina dawne materiały pisarskie: tabliczki z gliny, papirus, skorupki rozbitych naczyń, pergamin | <p>9. Fundamenty Europy. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie wynalazku pisma dla wspólnoty ludzkiej. | <ul style="list-style-type: none"> własnymi słowami wyjaśnia, czym jest pismo wymienia co najmniej dwa rodzaje dawnego pisma podaje przykłady materiałów piśmienniczych | <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pisma obrazkowego i przykłady pisma alfabetycznego wie, kto wynalazł najstarszy alfabet wymienia najstarsze materiały piśmiennicze wyjaśnia pojęcia: pergamin, papirus | <ul style="list-style-type: none"> podaje definicję pisma krótko charakteryzuje różne rodzaje pisma omawia znaczenie pisma dla rozwoju ludzkości porównuje pismo obrazkowe z pismami fonetycznymi potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma | <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ewolucję pisma – od pisma obrazkowego do alfabetycznego ocenia, który rodzaj pisma wywarł największy wpływ na rozwój ludzkości potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma – wyjaśnia, dlaczego właśnie taki rodzaj materiału pisarskiego był używany | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie formułuje wypowiedź na temat: „Ewolucja pisma – od pisma obrazkowego do współczesnego alfabetu” |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|---|-------------------------------------|---|---|---|---|---|
| <p>POWΤÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O CYWILIZACJACH NAD WIELKIMI RZEKAMI</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń | 2. Nad Eufratem i Tygrysem. 3. W Egipcie faraonów. 4. Palestyna i jej mieszkańcy. 5. Od obrazków do liter. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Mezopotamię • na podstawie ilustracji omawia wygląd bramy Isztar • wie, co to było pismo klinowe • wymienia co najmniej jeden wynalazek Sumerów • wie, kim był Hammurabi • wskazuje na mapie Egipt i Nil • wie, kim był faraon • na podstawie ilustracji omawia wygląd egipskiej piramidy • podaje kilka informacji na temat pozycji kapłanów w państwie egipskim • pokazuje na mapie Palestynę i wyjaśnia, dlaczego została nazwana Ziemią Obiecaną • wie, kim byli Abraham, Mojżesz, Dawid, Goliat i Salomon • na podstawie ilustracji omawia wygląd świątyni Salomona • własnymi słowami wyjaśnia, czym jest pismo • wymienia co najmniej dwa rodzaje dawnego pisma • podaje przykłady materiałów piśmienniczych | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Tygrys i Eufrat • krótko omawia znaczenie kanałów nawadniających dla rozwoju rolnictwa w Mezopotamii • wie, kim byli Sumerowie • na podstawie ilustracji opisuje wygląd zigguratu • wymienia wynalazki Sumerów • zna jedną z zasad Kodeksu Hammurabiego – „oko za oko, ząb za ząb” • wyjaśnia pojęcia: faraon, piramida, papirus, mumia • wymienia imiona kilku egipskich bogów • wie, jak wyglądało życie codzienne w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali ciała zmarłych • wie, czym zajmowali się w Egipcie urzędnicy i pisarze • na podstawie ilustracji omawia symbole władzy faraona • pokazuje na mapie drogę Abrahama z Ur do Kanaanu • streszcza opowieść o walce Dawida z Goliatem | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie cywilizacji • omawia życie codzienne i zajęcia mieszkańców Mezopotamii • opisuje wygląd miast w Mezopotamii • wyjaśnia pochodzenie nazwy Babilonia • omawia wygląd babilońskich świątyń i religię mieszkańców Babilonii • wyjaśnia, dlaczego Egipt nazywano darem Nilu • charakteryzuje podział społeczeństwa egipskiego • omawia pracę egipskich rolników • wie, jak produkowano papirus • omawia religię starożytnych Egipcjan • charakteryzuje zakres władzy faraona • charakteryzuje położenie geograficzne Palestyny • wyjaśnia, dlaczego Izraelici trafili do Egiptu • omawia znaczenie religii w życiu Izraelitów • wie, kim byli Filistyni i jaką rolę odegrali w historii Palestyny | <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie geograficzne Mezopotamii, z uwzględnieniem wpływu środowiska na życie ludzi • omawia znaczenie wynalezienia koła i pisma dla rozwoju ludzkości • wie, jakie dziedziny nauki rozwinęły się w Mezopotamii • wyjaśnia, dlaczego Mezopotamia uważana jest za obszar, na którym narodziła się pierwsza cywilizacja • charakteryzuje życie codzienne w starożytnym Egipcie • omawia znaczenie odkrycia grobu Tutenchamona dla poznania kultury starożytnego Egiptu • wyjaśnia, na czym polegał hierarchiczny podział społeczeństwa egipskiego • porównuje religię Izraelitów z wierzeniami starożytnych Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii • omawia symbolikę świątyni jerozolimskiej • wyjaśnia znaczenie powiedzenia: „walka Dawida z Goliatem” | <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje tekst źródłowy dotyczący praw ustanowionych przez Hammurabiego • opisuje i podkreśla wpływ cywilizacji babilońskiej na dzieje ludzkości • wskazuje wpływ kultury starożytnego Egiptu na kulturę współczesną • przygotowuje prezentację na temat starożytnych zabytków, które do dziś można zobaczyć w Egipcie • wskazuje podobieństwa i różnice między religią Izraelitów a religią Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii • samodzielnie formuluje wypowiedź na temat: „Ewolucja pisma – od pisma obrazkowego do współczesnego alfabetu” |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|---|--|---|---|--|---|--|
| | | | | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, skąd Izraelici otrzymali Dziesięcioro Przykazań • wie, czym była Arka Przymierza • wyjaśnia pojęcia: Biblia, Stary Testament, Arka Przymierza, Tora • podaje przykłady pisma obrazkowego i pisma alfabetycznego • wie, kto wynalazł najstarszy alfabet • wymienia najstarsze materiały piśmiennicze • wyjaśnia pojęcia: pergamin, papirus | <ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję pisma • krótko charakteryzuje różne rodzaje pisma • omawia znaczenie pisma dla rozwoju ludzkości • porównuje pismo obrazkowe z pismami fonetycznymi • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma | <ul style="list-style-type: none"> • wie, czym jest Ściana Płaczu • przedstawia ewolucję pisma – od pisma obrazkowego do alfabetycznego • ocenia, który rodzaj pisma wywarł największy wpływ na rozwój ludzkości • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma – wyjaśnia, dlaczego właśnie taki rodzaj materiału pisarskiego był używany | |
| CZĘŚĆ II. STAROŻYTNI GRECY | | | | | | | |
| <p>6. W ojczyźnie starożytnych Greków</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kraina Greków. 2. Życie w greckiej polis. 3. Na greckiej agorze. 4. W greckim domu. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne Hellady • Hellada i Hellenowie • kolonizacja grecka • greckie polis • co się działo na greckiej agorze • życie codzienne starożytnych Greków • pojęcia: polis, kolonizacja | <p><u>9. Fundamenty Europy.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>1) opisuje życie w Atenach peryklejskich.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie starożytną Grecję • na podstawie rysunku omawia życie codzienne w greckiej polis • rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie demokracji | <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia budowę greckich statków handlowych • wie, jak funkcjonowała demokracja ateńska • wyjaśnia pojęcie agory • wyjaśnia pojęcia: barbarzyńca, kolonia, polis | <ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnej Grecji • wyjaśnia, kto w greckiej polis mógł zostać obywatelem • opisuje funkcję agory • opisuje życie codzienne greckiej rodziny • na podstawie materiału ikonograficznego opisuje grecki dom | <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki kolonizacji greckiej | <ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację ateńską ze współczesnym ustrojem Polski |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|---|---|---|--|--|--|---|
| 7. Ateny i Sparta 1. Ateny – państwo wolnych obywateli. 2. Sparta – państwo żołnierzy. 3. W obronie przed wspólnym wrogiem. 4. Wojny Greków z Persami. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> demokracja ateńska Perykles – najwybitniejszy przywódca Aten wychowanie spartańskie wygląd i uzbrojenie spartańskiego hoplity Persja – zagrożenie dla greckich polis wojny Greków z Persami Leonidas i klęska w wąwozie Termopile jako przykład wielkiej odwagi i patriotyzmu greckie okręty pojęcia: obywatel, demokracja, zgromadzenie ludowe, agora, wychowanie spartańskie, hoplita | 9. Fundamenty Europy. Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Ateny i Spartę wyjaśnia, jak funkcjonowała demokracja ateńska wyjaśnia, dlaczego Spartę można określić jako państwo żołnierzy wie, z kim Grecy toczyli wojny w V w. p.n.e. | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego służyły ostrakony krótko omawia najważniejsze cechy demokracji ateńskiej wie, kim byli: Perykles, Miltiades, Leonidas i Kserkses na podstawie ilustracji opisuje uzbrojenie hoplity krótko omawia przebieg i wynik wojen grecko-perskich | <ul style="list-style-type: none"> przedstawia w kolejności chronologicznej najważniejsze bitwy wojen grecko-perskich charakteryzuje ustrój Sparty wyjaśnia, kim byli Persowie i dlaczego ruszyli przeciwko państwu greckim wyjaśnia, na czym polegało spartańskie wychowanie | <ul style="list-style-type: none"> porównuje ustroje Aten i Sparty, wskazuje zalety i wady każdego z nich wie, czym zajmowała się rada w ateńskiej polis przedstawia na mapie i szczegółowo omawia przebieg wojen grecko-perskich | <ul style="list-style-type: none"> korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych, wyszukuje informacje o „polskich Termopilach” i przygotowuje na ten temat prezentację |
| 8. Kultura Greków 1. Najtrudniejsze pytania. 2. W poszukiwaniu dobra. 3. O laur zwycięstwa, czyli coś dla tych, którzy lubią sport. 4. Na Olimpie. 5. Wszystkie dla bogów. 6. Bogowie i herosi. 7. Muzyka i teatr. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> narodziny filozofii Herodot ojcem historii wielcy greccy filozofowie: Heraklit z Efezu, Sokrates, Platon i Arystoteles starożytne igrzyska olimpijskie bogowie i herosi starożytnych Greków w greckim teatrze greckie malarstwo wazowe pojęcia: filozofia, polityka, ambrozja, mit, olimpiada, igrzyska, kultura, teatr, mitologia, bogowie olimpijscy, świątynia grecka, teatr grecki | 9. Fundamenty Europy. Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich, używając pojęć: teatr, filozofia, bogowie olimpijscy (Zeus, Atena, Apollo), mity (Herakles, Odyseusz), olimpiada. | <ul style="list-style-type: none"> wymienia co najmniej jednego z wielkich greckich filozofów wie, w którym wieku p.n.e. odbyły się pierwsze igrzyska w Olimpii wymienia kilku greckich bogów opowiada co najmniej jeden mit grecki wie, że Grecy byli twórcami teatru na podstawie ilustracji omawia wygląd teatru greckiego | <ul style="list-style-type: none"> krótko omawia przebieg starożytnych igrzysk wymienia cechy charakterystyczne religijności starożytnych Greków wie, kim byli Herodot, Sokrates, Platon i Arystoteles wyjaśnia pojęcia: filozofia, olimpiada, igrzyska, mit, ambrozja, teatr, bogowie olimpijscy, heros, teatr grecki | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak powstała filozofia omawia poglądy Platona i Arystotelesa na temat dobra przedstawia przebieg starożytnych igrzysk opowiada mity o Heraklesie i Odyseuszu wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historii wymienia greckich bogów i dziedziny, jakimi się opiekowali | <ul style="list-style-type: none"> porównuje igrzyska starożytne i nowożytne, wskazuje podobieństwa i różnice porównuje starożytny teatr grecki z teatrem współczesnym łączy pochodzenie igrzysk z obchodami świąt ku czci Zeusa, a korzenie teatru z uroczystościami ku czci Dionizosa | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie zbiera i prezentuje informacje dotyczące wskrzeszenia idei igrzysk w XIX wieku wymienia słowa pochodzenia greckiego (np. gimnazjum, geografia, biologia, stadion, biblioteka) |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|---|--|---|---|--|---|--|
| 9. Architektura i rzeźbiarstwo 1. Świątynie na Akropolu. 2. Rzeźby, kamienne posągi i malowidła. Środki dydaktyczne: • podręcznik • zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> Akropol – wzgórze wielu świątyń porządki architektoniczne – greckie kolumny greckie rzeźby i ich znaczenie dla rozwoju sztuki słynne dzieła greckich mistrzów greckie malarstwo wazowe – styl czarnofigurowy i czerwonofigurowy | 9. Fundamenty Europy. Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich. | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia wygląd Akropolu wymienia co najmniej jedną cechę greckich rzeźb odróżnia styl czarnofigurowy od czerwonofigurowego | <ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi chronologicznej V w. p.n.e. – okres rozkwitu kultury greckiej wymienia greckie porządki architektoniczne wie, komu była poświęcona największa świątynia ateńskiego Akropolu opowiada, jak wyglądał Partenon wie, kim był Fidiasz | <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne greckiej architektury opowiada, jak Grecy rzeźbili posągi i ozdabiali budowle charakteryzuje style czarnofigurowy i czerwonofigurowy greckiego malarstwa wazowego | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał wpływ kultury greckiej na różne regiony położone nad Morzem Śródziemnym i Morzem Czarnym samodzielnie zastanawia się, jakim źródłem historycznym są dla nas dzieła sztuki | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy architektury greckiej na style architektoniczne późniejszych epok |
| POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O STAROŻYTNYCH GREKACH Środki dydaktyczne: • podręcznik • zeszyt ćwiczeń | 6. W ojczyźnie starożytnych Greków. 7. Ateny i Sparta. 8. Kultura Greków. 9. Architektura i rzeźbiarstwo. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie starożytną Grecję na podstawie rysunku omawia życie codzienne w greckiej polis rozumie pojęcia Hellada, Hellenowie wyjaśnia pojęcie demokracji wskazuje na mapie Ateny i Spartę opisuje, jak funkcjonowała demokracja ateńska wyjaśnia, dlaczego Spartę można określić jako państwo żołnierzy wie, z kim Grecy toczyli wojny w V w. p.n.e. wymienia co najmniej jednego z wielkich greckich filozofów wie, w którym wieku p.n.e. odbyły się pierwsze igrzyska w Olimpii wymienia kilku greckich bogów | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia budowę greckich statków handlowych wie, jak funkcjonowała demokracja ateńska wyjaśnia pojęcie agory wyjaśnia pojęcia: barbarzyńca, kolonia, polis wyjaśnia, do czego służyły ostrakony krótko omawia najważniejsze cechy demokracji ateńskiej wie, kim byli: Perykles, Miltiades, Leonidas i Kserkses na podstawie ilustracji opisuje uzbrojenie hoplity krótko omawia przebieg i wynik wojen grecko-perskich krótko omawia przebieg starożytnych igrzysk | <ul style="list-style-type: none"> omawia położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnej Grecji wyjaśnia, kto w greckiej polis mógł zostać obywatelem opowiada, jaką funkcję pełniła grecka agora opisuje życie codzienne greckiej rodziny na podstawie materiału ikonograficznego opisuje grecki dom przedstawia w kolejności chronologicznej najważniejsze bitwy wojen grecko-perskich charakteryzuje ustrój Sparty wyjaśnia, kim byli Persowie i dlaczego ruszyli z wyprawą przeciwko państwu greckim | <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i skutki kolonizacji greckiej wie, czym zajmowała się rada w ateńskiej polis porównuje ustrój Aten i Sparty, wskazuje zalety i wady każdego z nich przedstawia na mapie i szczegółowo omawia przebieg wojen grecko-perskich porównuje igrzyska starożytne i nowożytne, wskazuje podobieństwa i różnice porównuje starożytny teatr grecki z teatrem współczesnym łączy pochodzenie igrzysk z obchodami świąt ku czci Zeusa, a korzenie teatru z uroczystościami ku czci Dionizosa | <ul style="list-style-type: none"> porównuje demokrację ateńską ze współczesnym ustrojem Polski korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych, wyszukuje informacje o „polskich Termopilach” i przygotowuje na ten temat prezentację samodzielnie zbiera i prezentuje informacje dotyczące wskrzeszenia idei igrzysk w XIX wieku wymienia słowa pochodzenia greckiego (np. gimnazjum, geografia, biologia, stadion, biblioteka) wskazuje wpływy architektury greckiej na style architektoniczne późniejszych epok |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|--|--|--|--|--|---|--|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> opowiada co najmniej jeden mit grecki wie, że Grecy byli twórcami teatru na podstawie ilustracji omawia wygląd teatru greckiego na podstawie ilustracji omawia wygląd Akropolu wymienia co najmniej jedną cechę charakterystyczną greckich rzeźb odróżnia styl czarnofigurowy od czerwonofigurowego | <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne religii starożytnych Greków wie, kim byli Herodot, Sokrates, Platon i Arystoteles wyjaśnia pojęcia: filozofia, olimpiada, igrzyska, mit, ambrozja, teatr, bogowie olimpijscy, heros, teatr grecki umieszcza na osi chronologicznej V w. p.n.e. – okres rozkwitu kultury greckiej wymienia porządk architektoniczne greckich kolumn wie, komu była poświęcona największa świątynia ateńskiego Akropolu opowiada, jak wyglądał Partenon wie, kim był Fidiasz | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegało spartańskie wychowanie wyjaśnia, jak powstała filozofia omawia poglądy Platona i Arystotelesa na temat dobra przedstawia przebieg starożytnych igrzysk opowiada mity o Heraklesie i Odyszeuszu wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historii wymienia greckich bogów i dziedzin, jakimi się opiekowali wymienia cechy charakterystyczne greckiej architektury opowiada, jak Grecy rzeźbili posągi i ozdabiali budowle charakteryzuje styl czarnofigurowy i czerwonofigurowy greckiego malarstwa wazowego | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał wpływ kultury greckiej na różne regiony położone nad Morzem Śródziemnym i Morzem Czarnym samodzielnie zastanawia się, jakim źródłem historycznym są dla nas dzieła sztuki | |
| CZĘŚĆ III. STAROŻYTNI RZYMIANIE | | | | | | | |
| 10. W starożytnym Rzymie <ol style="list-style-type: none"> O mieście na siedmiu wzgórzach. Rzym i jego mieszkańcy. O wilczy, podróżniku i o tym, jak powstał Rzym. O królach i urzędnikach rzymskich. | <ul style="list-style-type: none"> położenie geograficzne Rzymu i rozwój terytorialny państwa rzymskiego życie codzienne w starożytnym Rzymie założenie Rzymu i legendy związane z tym wydarzeniem Rzym republiką pojęcia: senat, zgromadzenie ludowe, republika, trybun ludowy, konsul | 9. Fundamenty Europy. Uczeń: 2) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Półwysep Apeniński wskazuje na osi chronologicznej wiek, w którym założono Rzym na podstawie ilustracji opisuje wygląd rzymskiej ulicy opowiada co najmniej jedną legendę związaną z założeniem Rzymu | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Rzymu wyjaśnia pojęcie Imperium Rzymskiego wymienia uprawnienia zgromadzenia ludowego, senatu, trybunów ludowych i konsulów opowiada legendy o założeniu Rzymu wie, kto mógł zostać senatorem | <ul style="list-style-type: none"> omawia położenie i warunki geograficzne Rzymu opowiada o rzymskim senacie wyjaśnia, w jakich okolicznościach Rzym stał się republiką na osi chronologicznej umieszcza daty założenia Rzymu i wprowadzenia republiki | <ul style="list-style-type: none"> porównuje opowieści o założeniu Rzymu z ustaleniami historyków na podstawie planu omawia rozwój terytorialny Rzymu porównuje ustrój republikańskiego Rzymu z demokracją ateńską – wskazuje podobieństwa i różnice | <ul style="list-style-type: none"> porównuje ustrój republiki rzymskiej ze współczesną demokracją |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|---|--|--|---|---|---|---|
| <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | | | <ul style="list-style-type: none"> • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie republiki • wie, że językiem Rzymian była łacina | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wilczyca jest symbolem Rzymu • wyjaśnia pochodzenie słowa „republika” • wyjaśnia, czym były termy i akwedukty | | | |
| <p>11. Rzym cesarstwem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pod znakiem Marsa. 2. Sukcesy wodzów i koniec republiki. 3. Juliusz Cezar. 4. Oktawian i początek cesarstwa. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • legiony rzymskie i ich podboje • uzbrojenie legionisty • wielcy wodzowie – Hannibal i Cezar • zwycięstwa Cezara i upadek republiki • Oktawian August i początek cesarstwa • pojęcia: dyktator, legion, legionista, centurion, legat, cesarz, cesarstwo | <p>9. Fundamenty Europy. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia strój i uzbrojenie rzymskiego legionisty • wie, kim byli Hannibal, Juliusz Cezar i Oktawian August • umieszcza na osi chronologicznej I wiek p.n.e. • własnymi słowami wyjaśnia pojęcia: cesarstwo, legion, legionista | <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rzymskich podbojów • wskazuje na mapie Kartaginę i Galię • wyjaśnia pojęcia: dyktator, cesarz, centurion, legat • omawia sposób dojścia Cezara do władzy • wyjaśnia, czym były prowincje rzymskie i jaka była w nich rola namiestników • wyjaśnia, skąd pochodzi słowo „cesarz” | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie największy zasięg Imperium Rzymskiego • wyjaśnia różnice między republiką a cesarstwem • charakteryzuje sposób walki Galów • wie, w jakich okolicznościach wznoszono łuki tryumfalne • krótko omawia wojny Rzymu z Kartaginą • omawia władzę cesarzy rzymskich, wymienia ich prerogatywy | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wodzowie rzymskich legionów z czasem sięgali po władzę w państwie • wymienia państwa starożytne, które zostały podbite przez Rzym | <ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ wybitnych jednostek (Hannibal, Cezar, Oktawian August) na dzieje Rzymu |
| <p>12. Kultura Rzymian</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prawo rzymskie. 2. Architektura i artyści. 3. Akwedukty, drogi i mosty. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • prawo rzymskie • drogi rzymskie • akwedukty i mosty • pojęcie prawa rzymskiego • Panteon, Forum Romanum, akwedukty i termy | <p>9. Fundamenty Europy. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając terminu prawo rzymskie.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa • wymienia osiągnięcia techniczne Rzymian: drogi, akwedukty i mosty • na podstawie ilustracji omawia wygląd rzymskiej ulicy | <ul style="list-style-type: none"> • wie, czym był Panteon • opisuje Forum Romanum jako centrum starożytnego miasta Rzymu • na podstawie informacji opisuje sposób budowania rzymskich dróg | <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady stosowanych do dziś zasad prawa rzymskiego • opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wskazuje przykłady naśladowania przez Rzymian architektury greckiej • wyjaśnia powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu” | <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady rzymskich budowli, które możemy dziś oglądać • wyjaśnia, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg | <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa Europy, Afryki i Azji, w których można zobaczyć pozostałości rzymskich dróg, akweduktów i mostów |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|--|--|--|---|--|--|---|
| <p>13. Społeczeństwo rzymskie</p> <ol style="list-style-type: none"> Co Rzymianie robili, gdy nie wojowali? Religia Rzymian. Igrzyska Rzymian. Ludzie wolni i niewolnicy. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> rola rodziny w społeczeństwie rzymskim życie codzienne Rzymian religia i bogowie Rzymian igrzyska – walki gladiatorów, przedstawienia teatralne i wyścigi rydwanów społeczeństwo Imperium Rzymskiego – ludzie wolni i niewolnicy pojęcia: Trójca Kapitołńska, Panteon, walki gladiatorów, Koloseum, wyścigi rydwanów, Cyrk Wielki | <p>9. Fundamenty Europy. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając pojęć i terminów: drogi, wodociągi.</p> | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia wygląd domu bogatego Rzymianina wymienia kilku rzymskich bogów wie, kim byli gladiatorzy wymienia przykładowe rozrywki Rzymian wyjaśnia pojęcie niewolnika | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką pozycję miała rodzina w społeczeństwie rzymskim wyjaśnia, jacy bogowie tworzyli Trójcę Kapitołską omawia wygląd i przeznaczenie Panteonu wie, co się odbywało w Koloseum i w Cyrku Wielkim wyjaśnia, czym były igrzyska rzymskie i amfiteatr | <ul style="list-style-type: none"> omawia religię Rzymian charakteryzuje ulubione rozrywki Rzymian – wyścigi rydwanów i walki gladiatorów wie, w jaki sposób zdobywano niewolników w Imperium Rzymskim | <ul style="list-style-type: none"> porównuje religię Rzymian i Greków, wskazuje podobieństwa i różnice wskazuje, czym różniły się igrzyska greckie od igrzysk rzymskich porównuje pozycję ludzi wolnych i niewolników w cesarstwie rzymskim | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat sieci dróg rzymskich, wykorzystuje informacje pozapodręcznikowe – encyklopedie, literaturę przedmiotu, internet |
| <p>14. Chrześcijaństwo</p> <ol style="list-style-type: none"> Jezus z Nazaretu. Początki chrześcijaństwa. Czym jest tolerancja? <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> nauczanie Jezusa z Nazaretu działalność apostołów rozwój chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim tolerancja – poszanowanie praw innych pojęcia: Mesjasz, Dobra Nowina, ewangelia, apostołowie, przypowieść, chrześcijaństwo, tolerancja | <p>9. Fundamenty Europy. Uczeń:</p> <p>4) opisuje narodziny chrześcijaństwa i jego rozpowszechnienie w czasach starożytnych.</p> | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi czasu I w. n.e. wskazuje na mapie Palestynę wie, kim był Jezus z Nazaretu wie, że narodziny Jezusa uznano za początek naszej ery (n.e.) wyjaśnia pojęcia: apostołowie, ewangelia | <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole pierwszych chrześcijan wyjaśnia, kogo nazywamy chrześcijanami umieszcza na osi chronologicznej wiek, w którym chrześcijanie mogli wyznawać swoją religię bez narażenia się na prześladowania wyjaśnia pojęcia: Dobra Nowina, przypowieść, tolerancja, Mesjasz | <ul style="list-style-type: none"> omawia symbolikę chrześcijańską wyjaśnia, dlaczego pierwsi chrześcijanie modlili się w katakumbach podaje przyczyny i przebieg prześladowań chrześcijan w Rzymie krótko omawia działalność apostołów Piotra i Pawła | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie kraje, w których apostołowie głosili naukę Jezusa charakteryzuje nauczanie Jezusa | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji pozapodręcznikowych odpowiada na pytanie, czy chrześcijanie mogą wyznawać dziś swoją religię na całym świecie, czy też są prześladowani podaje przykłady nietolerancji w dzisiejszym świecie |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: | |
|--|--|-------------------------------------|---|--|--|---|---|--|
| 15. Upadek Imperium Rzymskiego 1. Co złego stało się w imperium? 2. Ludzie z długimi brodami. 3. Z Rzymu do Konstantynopola. 4. Kto pokonał Rzym? 5. To, co najcenniejsze – dziedzictwo cywilizacji rzymskiej. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> kryzys Imperium Rzymskiego najazdy barbarzyńców – Wandalowie i Hunowie podział cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie | Temat spoza PP | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi chronologicznej V w. n.e. wyjaśnia pojęcie barbarzyńcy wskazuje na mapie Rzym i Konstantynopol wymienia plemiona Wandalów i Hunów | <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny słabości cesarstwa rzymskiego wskazuje na mapie kierunki podbojów Hunów i Wandalów | <ul style="list-style-type: none"> podaje współczesne znaczenia słów „wandal” i „barbarzyńca” podaje daty podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie oraz datę upadku cesarstwa zachodniego | <ul style="list-style-type: none"> omawia dziedzictwo cywilizacji rzymskiej wyjaśnia, na czym polegała przewaga militarna plemion barbarzyńskich nad Rzymianami | <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat dalszych losów cesarstwa wschodniorzymskiego | |
| POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O STAROŻYTNYCH RZYMIANACH <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | 10. W starożytnym Rzymie. 11. Rzym cesarstwem. 12. Kultura Rzymian. 13. Społeczeństwo rzymskie. 14. Chrześcijaństwo. 15. Upadek Imperium Rzymskiego. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Półwysep Apeniński wskazuje na osi chronologicznej wiek, w którym założono Rzym na podstawie ilustracji opisuje wygląd rzymskiej ulicy opowiada co najmniej jedną legendę związaną z założeniem Rzymu własnymi słowami wyjaśnia pojęcie republiki wie, że językiem Rzymian była łacina na podstawie ilustracji omawia strój i uzbrojenie rzymskiego legionisty wie, kim byli Hannibal, Juliusz Cezar i Oktawian August | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Rzymu wyjaśnia pojęcie Imperium Rzymskiego wymienia uprawnienia ludowego, senatu, trybunów ludowych i konsulów opowiada legendy o założeniu Rzymu wie, kto mógł zostać senatorem wyjaśnia, dlaczego wilczyca jest symbolem Rzymu wyjaśnia pochodzenie słowa „republika” wyjaśnia, czym były termy i akwedukty wymienia przyczyny rzymskich podbojów wskazuje na mapie Kartaginę i Galię | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Rzymu wyjaśnia pojęcie Imperium Rzymskiego wymienia uprawnienia ludowego, senatu, trybunów ludowych i konsulów opowiada legendy o założeniu Rzymu wie, kto mógł zostać senatorem wyjaśnia, dlaczego wilczyca jest symbolem Rzymu wyjaśnia pochodzenie słowa „republika” wyjaśnia, czym były termy i akwedukty wymienia przyczyny rzymskich podbojów wskazuje na mapie Kartaginę i Galię | <ul style="list-style-type: none"> omawia położenie i warunki geograficzne Rzymu opowiada o rzymskim senacie wyjaśnia, w jakich okolicznościach Rzym stał się republiką na osi chronologicznej umieszcza daty założenia Rzymu i wprowadzenia republiki wskazuje na mapie największy zasięg Imperium Rzymskiego wyjaśnia różnice między republiką a cesarstwem charakteryzuje sposób walki Galów wie, w jakich okolicznościach wznoszono łuki tryumfalne | <ul style="list-style-type: none"> porównuje opowieści o założeniu Rzymu z ustaleniami historyków na podstawie planu omawia rozwój terytorialny Rzymu porównuje ustrój republikańskiego Rzymu z demokracją ateńską – wskazuje podobieństwa i różnice wyjaśnia, dlaczego wodzowie rzymskich legionów z czasem sięgali po władzę w państwie wymienia państwa starożytne, które zostały podbite przez Rzym podaje przykłady rzymskich budowli, które możemy dziś oglądać | <ul style="list-style-type: none"> porównuje ustrój republiki rzymskiej ze współczesną demokracją omawia wpływ wybitnych jednostek (Hannibal, Cezar, Oktawian August) na dzieje Rzymu wymienia państwa Europy, Afryki i Azji, w których można zobaczyć pozostałości rzymskich dróg, akweduktów i mostów samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat sieci dróg rzymskich, wykorzystuje informacje z podręcznikowe – encyklopedie, literaturę przedmiotu, internet |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|-------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------|---|--|---|--|---|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> • umieszcza na osi chronologicznej I wiek p.n.e. • własnymi słowami wyjaśnia pojęcia: cesarstwo, legion, legionista • wymienia prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa • wymienia osiągnięcia techniczne Rzymian: drogi, akwedukty i mosty • na podstawie ilustracji omawia wygląd rzymskiej ulicy • na podstawie ilustracji omawia wygląd domu bogatego Rzymianina • wymienia kilku rzymskich bogów • wie, kim byli gladiatorzy • wymienia przykładowe rozrywki Rzymian • wyjaśnia pojęcie niewolnika • wskazuje na osi czasu I w. n.e. • wskazuje na mapie Palestynę • wie, kim był Jezus z Nazaretu • wie, że narodził się Jezusa uznano za początek naszej ery (n.e.) • wyjaśnia pojęcia: apostołowie, ewangelia | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: dyktator, cesar, centurion, legat • omawia sposób dojścia Cezara do władzy • wyjaśnia, czym były prowincje rzymskie i jaka była w nich rola namiestników • wyjaśnia, skąd pochodzi słowo „cesarz” • wie, czym był Panteon • opisuje Forum Romanum jako centrum starożytnego miasta Rzymu • na podstawie informacji opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wyjaśnia, jaką pozycję miała rodzina w społeczeństwie rzymskim • wyjaśnia, jacy bogowie tworzyli Trójcę Kapitołińską • omawia wygląd i przeznaczenie Panteonu • wie, co się odbywało w Koloseum i w Cyrku Wielkim • wyjaśnia, czym były igrzysk rzymskie i amfiteatry • wymienia symbole pierwszych chrześcijan • wyjaśnia, kogo nazywamy chrześcijanami | <ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia wojny Rzymu z Kartaginą • omawia władzę cesarzy rzymskich, wymienia ich prerogatywy • podaje przykłady stosowanych do dziś zasad prawa rzymskiego • opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wskazuje przykłady naśladowania przez Rzymian architektury greckiej • wyjaśnia powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu” • omawia religię Rzymian • charakteryzuje ulubione rozrywki Rzymian – wyścigi rydwanów i walki gladiatorów • wie, w jaki sposób zdobywano niewolników w Imperium Rzymskim • omawia symbolikę chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego pierwsi chrześcijanie modlili się w katakumbach • podaje przyczyny i przebieg prześladowań chrześcijan w Rzymie | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg • porównuje religię Rzymian i Greków, wskazuje podobieństwa i różnice • wskazuje, czym różniły się igrzyska greckie od igrzysk rzymskich • porównuje pozycję ludzi wolnych i niewolników w cesarstwie rzymskim • wskazuje na mapie kraje, w których apostołowie głosili naukę Jezusa • charakteryzuje nauczanie Jezusa • omawia dziedzictwo cywilizacji rzymskiej • wyjaśnia, na czym polegała przewaga militarna plemion barbarzyńskich nad Rzymianami | <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie informacji pozapodrecznikowych odpowiada na pytanie, czy chrześcijanie mogą wyznawać dziś swoją religię na całym świecie, czy też są miejsca, gdzie są prześladowani • podaje przykłady nietolerancji w dzisiejszym świecie • wyszukuje informacje na temat dalszych losów cesarstwa wschodniorzymskiego |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|--|-------------------------------------|--|--|---|--|--|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi chronologicznej V w. n.e. wyjaśnia pojęcie barbarzyńcy wskazuje na mapie Rzym i Konstantynopol wymienia plemiona Wandalów i Hunów | <ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi chronologicznej wiek, w którym chrześcijanie mogli wyznawać swoją religię bez narażenia się na prześladowania wyjaśnia pojęcia: Dobra Nowina, przypowieść, tolerancja, Mesjasz wymienia przyczyny słabości cesarstwa rzymskiego wskazuje na mapie kierunki podbojów Hunów i Wandalów | <ul style="list-style-type: none"> krótko omawia działalność apostołów Piotra i Pawła podaje współczesne znaczenia słów „wandal” i „barbarzyńca” podaje daty podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie oraz datę upadku cesarstwa zachodniego | | |
| CZĘŚĆ IV. W PAŃSTWIE KRÓLA FRANKÓW I W ŚREDNIOWIECZNEJ POLSCE | | | | | | | |
| 16. W państwie Karola Wielkiego 1. Karol zwany Wielkim. 2. Szkoła w Akwizgranie. 3. W pałacu cesarskim. 4. Dziedzictwo Karola Wielkiego. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> Karol Wielki – władca Franków, cesarz rzymski położenie geograficzne i zasięg terytorialny państwa Karola Wielkiego nauka i sztuka w czasach karolińskich państwo Karola Wielkiego fundamentem zachodniej Europy pojęcia: pismo karolińskie (minuskuła), król, cesarz, szkoła pałacowa, arkada | <u>Temat spoza PP</u> | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego wyjaśnia pojęcie koronacji na podstawie ilustracji omawia sposób kopiowania ksiąg w średniowieczu wie, że językiem urzędowym w państwie Karola Wielkiego była łacina wymienia państwa, które powstały po podziale królestwa Karola Wielkiego na trzy części | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza i określa, który to wiek podaje nazwę plemienia, z którego wywodził się Karol Wielki podaje przykłady wspierania nauki przez Karola Wielkiego krótko omawia wygląd pałacu w Akwizgranie – wyjaśnia pojęcie arkady | <ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli Słowianie i Germanie wyjaśnia, kogo kształciła szkoła pałacowa w Akwizgranie i na czym polegała karolińska reforma pisma łacińskiego wymienia działania cesarza, które doprowadziły do rozwoju kultury i architektury wymienia zasługi Karola Wielkiego dla rozwoju średniowiecznej Europy | <ul style="list-style-type: none"> omawia rozwój terytorialny państwa Karola Wielkiego wymienia wzorce, jakie władcy państw średniowiecznych czerpali z monarchii Karola Wielkiego | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Karola Wielkiego nazwano ojcem Europy |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|---|---|--|---|--|---|---|
| 17. Początki państwa polskiego 1. Polanie i inne plemiona. 2. Co się wydarzyło w roku 966? 3. Ubrani w kolczugi. 4. Zwycięstwa Mieszka I. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • plemiona słowiańskie – Polanie i Wiślanie • dynastia Piastów • Mieszko I pierwszym władcą Polski • zasięg terytorialny państwa Mieszka I • chrzest Polski • drużyna książęca • zwycięstwo Mieszka I pod Cedynią • gród w Gnieźnie • pojęcia: plemię, książę, kmieć, chrzest Polski, ród, drużyna książęca, wojowie, kasztelan, gród obronny, włościanie, biskupstwo, budowniczy państwa polskiego | 10. Państwo polskie za Piastów. Uczeń: 2) wskazuje na mapie Gniezno i państwo Mieszka I; 3) opisuje panowanie Mieszka I, umiejscawiając je w czasie i używając pojęć: plemię, gród, drużyna, książę. | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny zamieszkiwane przez Polan i Wiślan • określa wiek, w którym panował Mieszko I • na podstawie ilustracji opisuje wygląd grodu • wie, co wydarzyło się w 966 roku • wymienia państwo, z którym Mieszko I prowadził zwycięskie wojny | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najważniejsze grody Polan i Wiślan • omawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I • wie, kim była Dobrawa • opisuje znaczenie i zadania drużyny książęcej • wyjaśnia pojęcia: plemię, ród, książę, Piastowie, chrzest, gród obronny, drużyna, danina • zna datę 972 roku i wie, co się wtedy wydarzyło | <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia rozwój terytorialny państwa Mieszka I • wymienia przyczyny przyjęcia chrztu przez księcia Polan • omawia znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka I | <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wierzenia Słowian z religią chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo wprowadzono w Polsce za pośrednictwem Czech, a nie Niemiec | <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje teksty źródłowe dotyczące panowania Mieszka I |
| 18. Wyprawa św. Wojciecha 1. Książę Bolesław i misjonarz z Pragi. 2. Wyprawa św. Wojciecha do Prusów. 3. Drzwi Gnieźnieńskie świadectwem historii. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • Bolesław Chrobry następcą Mieszka I • misja chrześcijańska • Drzwi Gnieźnieńskie zabytkiem sztuki średniowiecznej i źródłem historycznym • św. Wojciech – pierwszy patron Polski • pojęcia: biskup, chrześcijaństwo, misja, poganin | 10. Państwo polskie za Piastów. Uczeń: 4) opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III. | <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był św. Wojciech i dokąd udał się z misją • wyjaśnia pojęcie poganina • wskazuje na mapie miejsce pochowania św. Wojciecha • wie, co przedstawiają Drzwi Gnieźnieńskie | <ul style="list-style-type: none"> • wie, kto został następcą Mieszka I • pokazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Prusów • krótko opowiada o wyprawie biskupa Wojciecha • wyjaśnia, dlaczego Drzwi Gnieźnieńskie są dziełem sztuki i źródłem historycznym • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry sprowadził ciało Wojciecha do Gniezna • wyjaśnia pojęcia: chrześcijaństwo, biskup, misja, patron • umieszcza na osi czasu rok 997 | <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wyprawę biskupa Wojciecha do Prusów • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry pomógł biskupowi zorganizować wyprawę chrześcijańską | <ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst źródłowy • na podstawie przedstawień na Drzwiach Gnieźnieńskich opowiada żywot św. Wojciecha | <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie gromadzi informacje na temat świętych patronów Polski • omawia rolę sztuki – rzeźb, malowideł – w przekazywaniu wiernym informacji o świętych oraz zasad Pisma Świętego |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|--|--|---|--|--|--|--|
| 19. Bolesław Chrobry – książę i król 1. W roku 1000 w Gnieźnie. 2. Miecz Bolesława Chrobrego. 3. Królewska korona. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> zjazd gnieźnieński podboje Bolesława Chrobrego Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja | 10. Państwo polskie za Piastów. Uczeń: 4) opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III. | <ul style="list-style-type: none"> umieszcza na osi czasu rok zjazdu gnieźnieńskiego oraz rok koronacji Bolesława Chrobrego wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Bolesława Chrobrego opowiada o zjeździe gnieźnieńskim | <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego wyjaśnia pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja wie, co to jest Szczerbiec i skąd, według legendy, pochodzi jego nazwa wie, kim był Otton III | <ul style="list-style-type: none"> omawia symbolikę włóczni św. Maurycego i diademu cesarskiego wskazuje na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego na wschodzie | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry jest uważany za dobrego władcę omawia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji pozapodrecznikowych opowiada o panowaniu Ottona III i jego wizji Europy składającej się z czterech części |
| POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRADZIAN WIADOMOŚCI – O KAROLU WIELKIM I POCZĄTKACH PAŃSTWA POLSKIEGO <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | 16. W państwie Karola Wielkiego. 17. Początki państwa polskiego. 18. Wyprawa św. Wojciecha. 19. Bolesław Chrobry – książę i król. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego wyjaśnia pojęcie koronacji na podstawie ilustracji omawia sposób kopiowania ksiąg w średniowieczu wie, że językiem urzędowym w państwie Karola Wielkiego była łacina wymienia państwa, które powstały po podziale królestwa Karola Wielkiego na trzy części wskazuje na mapie tereny zamieszkiwane przez Polan i Wiślan określa wiek, w którym panował Mieszko I na podstawie ilustracji opisuje wygląd grodu wie, co wydarzyło się w 966 roku | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza i określa, który to wiek podaje nazwę plemienia, z którego wywodził się Karol Wielki podaje przykłady wspierania nauki przez Karola Wielkiego krótko omawia wygląd pałacu w Akwizgranie – wyjaśnia pojęcie arkady wskazuje na mapie najważniejsze grody Polan i Wiślan omawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I wie, kim była Dobrawa opisuje znaczenie i zadania drużyny książęcej wyjaśnia pojęcia: plemię, ród, książę, Piastowie, chrzest, gród obronny, drużyna, danina | <ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli Słowianie i Germanie wyjaśnia, kogo kształciła szkoła pałacowa w Akwizgranie i na czym polegała karolińska reforma pisma łacińskiego wymienia działania cesarza, które doprowadziły do rozwoju kultury i architektury wymienia zasługi Karola Wielkiego dla rozwoju średniowiecznej Europy na podstawie mapy omawia rozwój terytorialny państwa Mieszka I wymienia przyczyny przyjęcia chrztu przez księcia Polan omawia znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka I opisuje wyprawę biskupa Wojciecha do Prusów | <ul style="list-style-type: none"> omawia rozwój terytorialny państwa Karola Wielkiego wymienia wzorce, jakie władcy państw średniowiecznych czerpali z monarchii Karola Wielkiego porównuje wierzenia Słowian z religią chrześcijańską wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo wprowadzono w Polsce za pośrednictwem Czech, a nie Niemiec analizuje tekst źródłowy na podstawie przedstawień na Drzwiach Gnieźnieńskich opowiada żywot św. Wojciecha wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry jest uważany za dobrego władcę omawia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Karola Wielkiego nazwano ojcem Europy samodzielnie analizuje teksty źródłowe dotyczące panowania Mieszka I samodzielnie gromadzi informacje na temat świętych patronów Polski omawia rolę sztuki – rzeźb, malowideł – w przekazywaniu wiernym informacji o świętych oraz zasad Pisma Świętego na podstawie informacji pozapodrecznikowych opowiada o panowaniu Ottona III i jego wizji Europy składającej się z czterech części |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|-------------------------------------|------------------------------------|--|---|---|--|---|---|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwo, z którym Mieszko I prowadził zwycięskie wojny wie, kim był św. Wojciech i dokąd udał się z misją wyjaśnia pojęcie poganina wskazuje na mapie miejsce pochowania św. Wojciecha wie, co przedstawiają Drzwi Gnieźnieńskie umieszcza na osi czasu rok zjazdu gnieźnieńskiego oraz rok koronacji Bolesława Chrobrego wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Bolesława Chrobrego opowiada o zjeździe gnieźnieńskim | <ul style="list-style-type: none"> zna datę 972 roku i wie, co się wtedy wydarzyło wie, kto został następcą Mieszka I pokazuje na mapie tereny zamieszkane przez Prusów krótko opowiada o wyprawie biskupa Wojciecha wyjaśnia, dlaczego Drzwi Gnieźnieńskie są dziełem sztuki i źródłem historycznym wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry sprowadził ciało Wojciecha do Gniezna wyjaśnia pojęcia: chrześcijaństwo, biskup, misja, patron umieszcza na osi czasu rok 997 wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego wyjaśnia pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja wie, co to jest Szczerbiec i skąd, według legendy, pochodzi jego nazwa wie, kim był Otton III | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry pomógł biskupowi zorganizować wyprawę chrystianizacyjną omawia symbolikę włóczni św. Maurycego i diadememu cesarskiego wskazuje na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego na wschodzie | | |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|--|--|---|--|--|---|--|--|
| <p>20. Następcy Bolesława Chrobrego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testament Bolesława Chrobrego. 2. Rycerze krzyżacy i ich państwo. 3. W Polsce dzielnicowej XIII wieku. 4. Władysław Łokietek odbudowuje państwo. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • początek rozbicia dzielnicowego • sprowadzenie Krzyżaków na ziemię polskie • powstanie państwa krzyżackiego • najazdy Tatarów na ziemię polskie • rozwój gospodarczy ziem polskich • zjednoczenie państwa polskiego i koronacja Władysława Łokietka na króla Polski • pojęcia: testament Bolesława Krzywoustego, rozbicie dzielnicowe, ekspansja, zakon krzyżacki, dzielnic senioralna, dynastia | <p>Temat spoza PP</p> | <ul style="list-style-type: none"> • wie, który władca podzielił państwo polskie na dzielnice • umieszcza na osi czasu rok 1138 • wyjaśnia pojęcie dynastii • wskazuje na mapie państwo zakonu krzyżackiego • podaje datę koronacji Władysława Łokietka • wymienia władcę, który zjednoczył państwo polskie • wskazuje na mapie Wielkopolskę i Małopolskę | <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny podziału Polski na dzielnice • opisuje ekspansję Krzyżaków na Pomorzu i Kujawach • wymienia dzielnice zjednoczone przez Władysława Łokietka | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym była dzielnic senioralna • podaje skutki pozytywne i negatywne sprowadzenia Krzyżaków do Polski • wie, które tereny zostają najechane przez Tatarów w XIII wieku • omawia rozwój gospodarczy ziem polskich w czasach rozbicia dzielnicowego | <ul style="list-style-type: none"> • wymienia synów Bolesława Krzywoustego i wskazuje na mapie dzielnic, którymi rządzą • omawia skutki rozbicia dzielnicowego • szczegółowo omawia okoliczności sprowadzenia Krzyżaków do Polski | <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności założenia zakonu krzyżackiego |
| <p>21. Kazimierz Wielki – budowniczy miast i zamków.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rządy króla Kazimierza. 2. Król Kazimierz dobrym gospodarzem. 3. W królewskiej stolicy – Krakowie. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> • panowanie Kazimierza Wielkiego • wzrost znaczenia państwa polskiego i rozwój gospodarczy • Kraków stolicą Polski • zjazd władców i uczta u Wierzyńka • pojęcia: mury obronne, zamek obronny, dyplomata, statut, przywilej | <p>10. Państwo polskie za Piastów. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) wskazuje na mapie Kraków i państwo Kazimierza Wielkiego, umiejscawiając je w czasie; 6) opowiada o panowaniu Kazimierza Wielkiego i uczcie u Wierzyńka. | <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na osi chronologicznej wiek XIV • wskazuje na mapie państwo polskie za czasów Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia pojęcie dyplomaty • wyjaśnia, kogo gościł Wierzynek | <ul style="list-style-type: none"> • podaje lata panowania Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia pojęcie przywileju • wymienia państwa, z którymi Kazimierz Wilki podpisał pokój • wyjaśnia, dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek Wielki | <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki wolał prowadzić działania dyplomatyczne niż zbrojne • opisuje, jak zmienił się Kraków w czasach Kazimierza Wielkiego • wymienia gości Kazimierza Wielkiego na uczcie u Wierzyńka | <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia stwierdzenie, że Kazimierz Wielki „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną” • wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa polskiego miały kodyfikacja prawa i wybitie wspólnej dla całego kraju monety | <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy w podręczniku wymienia ziemie przyłączone do Polski przez Kazimierza Wielkiego |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|--|---|---|--|---|--|--|
| <p>22. Akademia w Krakowie</p> <ol style="list-style-type: none"> Założenie Akademii Krakowskiej. Wśród uczniów. Wśród studentów. Wśród profesorów. Kto opiekował się nauką i sztuką? <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń | <ul style="list-style-type: none"> Akademia Krakowska – pierwszy uniwersytet w Polsce najwybitniejsi absolwenci Akademii Krakowskiej pojęcia: uniwersytet, uczelnia, wszechnica, profesor, żak, bakałarz, bursa, kolegium, rektor | <p>10. Państwo polskie za Piastów.</p> <p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> opowiada o powstaniu Akademii Krakowskiej. | <ul style="list-style-type: none"> wymienia władcę, który założył Akademię Krakowską wyjaśnia pojęcia: uniwersytet, żak wymienia najsłynniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej | <ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Akademii Krakowskiej wymienia władców, którzy odnowili i unowocześnili Akademię Krakowską wyjaśnia pojęcia: bakałarz, bursa, kolegium, rektor wymienia nazwę najstarszego budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego wyjaśnia, kto mógł zostać żakiem, a kto profesorem na średniowiecznym uniwersytecie | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską wymienia przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej opisuje życie codzienne krakowskiego żaka wyjaśnia, jak były prowadzone zajęcia na uniwersytecie omawia rolę, jaką odgrywał rektor na uniwersytecie | <ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego i Akademii Krakowskiej dla rozwoju polskiej nauki i sztuki | <ul style="list-style-type: none"> porównuje funkcjonowanie uniwersytetów w średniowieczu i w czasach współczesnych |
| <p>23. Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch narodów</p> <ol style="list-style-type: none"> Jadwiga – królowa z Węgier. Litwa i Polska. Unia w Krewie – początek dynastii Jagiellonów. Panowanie Jadwigi i Jagiełły. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa | <ul style="list-style-type: none"> unia personalna polsko-węgierska Jadwiga królem Polski Litwa – wschodni sąsiad Polski unia w Krewie, ślub Jadwigi i Jagiełły początek rządów dynastii Jagiellonów pojęcia: unia personalna, rada królewska, możnowładztwo | <p>17. Jadwiga i Jagiełło.</p> <p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie; wyjaśnia przyczyny unii polsko-litewskiej; charakteryzuje osobę Jadwigi i wymienia jej zasługi dla kultury polskiej. | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Królestwo Węgierskie, Wielkie Księstwo Litewskie wyjaśnia, w jaki sposób Jagiełło został królem Polski wymienia nazwę dynastii, której początek dał Władysław Jagiełło | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie unii personalnej podaje datę 1385 roku i wie, co się wtedy wydarzyło wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie wyjaśnia, kim byli trubadurzy | <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację Litwy przed zawarciem unii z Polską wyjaśnia, w jaki sposób król Władysław Jagiełło i królowa Jadwiga dbali o rozwój nauki i sztuki w Polsce | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska nazywana jest dziś Uniwersytetem Jagiellońskim opisuje średniowieczne rozrywki i zabawy wyjaśnia, jaki wpływ na wybór męża dla Jadwigi miało możnowładztwo małopolskie | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu źródłowego wymienia cechy charakteru Władysława Jagiełły na podstawie ilustracji omawia wygląd herbu Polski i Litwy |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|---|---|---|---|--|---|---|---|
| 24. Wojna z zakonem krzyżackim 1. Najazdy Krzyżaków. 2. Przygotowania do bitwy. 3. Wielka bitwa pod Grunwaldem. 4. Skutki bitwy – wyprawa pod Malbork. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | <ul style="list-style-type: none"> konflikty polsko-krzyżackie Malbork stolicą państwa krzyżackiego wojna polsko-krzyżacka bitwa pod Grunwaldem pojęcia: wielki mistrz, wielki książę, rycerstwo | 17. Jadwiga i Jagiełło. Uczeń: 4) opowiada o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem. | <ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji opisuje wygląd zamku w Malborku wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie podaje datę bitwy pod Grunwaldem i wie, czym zwycięstwem się zakończyła | <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojny z zakonem krzyżackim wyjaśnia, dlaczego zamek w Malborku był trudny do zdobycia wymienia wojska walczące po stronie polsko-litewskiej i po stronie krzyżackiej na podstawie ilustracji opisuje wygląd rycerzy średniowiecznych | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego państwo krzyżackie było zagrożeniem dla Polski i Litwy omawia kolejne etapy wojny z zakonem krzyżackim przedstawia przebieg oblężenia Malborka i jego skutki | <ul style="list-style-type: none"> omawia skutki bitwy pod Grunwaldem z punktu widzenia Krzyżaków, Polaków i Litwinów | <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejscowości, w których do dzisiaj zachowały się krzyżackie zamki samodzielnie interpretuje teksty źródłowe autorstwa Jana Długosza |
| POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O WŁADCACH ŚREDNIOWIECZNEJ POLSKI <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa | 20. Następcy Bolesława Chrobrego. 21. Kazimierz Wielki – budowniczy miast i zamków. 22. Akademia w Krakowie. 23. Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch narodów. 24. Wojna z zakonem krzyżackim. | jw. | <ul style="list-style-type: none"> wie, który władca podzielił państwo polskie na dzielnice umieszcza na osi czasu rok 1138 wyjaśnia pojęcie dynastii wskazuje na mapie państwo zakonu krzyżackiego podaje datę koronacji Władysława Łokietka wymienia władcę, który zjednoczył państwo polskie wskazuje na mapie Wielkopolskę i Małopolskę wskazuje na osi chronologicznej wiek XIV wskazuje na mapie państwo polskie za czasów Kazimierza Wielkiego wyjaśnia pojęcie dyplomaty wyjaśnia, kogo gościł Wierzynek | <ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny podziału Polski na dzielnice opisuje ekspansję Krzyżaków na Pomorzu i Kujawach wymienia dzielnice zjednoczone przez Władysława Łokietka podaje lata panowania Kazimierza Wielkiego wyjaśnia pojęcie przywileju wymienia państwa, z którymi Kazimierz Wilki podpisał pokój wyjaśnia, dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek Wielki podaje datę założenia Akademii Krakowskiej wymienia władców, którzy odnowili i unowocześnili Akademię Krakowską | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym była dzielnica senioralna podaje skutki pozytywne i negatywne sprowadzenia Krzyżaków do Polski wie, które tereny zostały najechane przez Tatarów w XIII wieku omawia rozwój gospodarczy ziem polskich w czasach rozbitcia dzielnicowego wyjaśnia, jak zmienił się Kraków w czasach Kazimierza Wielkiego wymienia gości Kazimierza Wielkiego na uczcie u Wierzyńka | <ul style="list-style-type: none"> wymienia synów Bolesława Krzywoustego i wskazuje na mapie dzielnice, którymi zarządzili omawia skutki rozbitcia dzielnicowego szczegółowo omawia okoliczności sprowadzenia Krzyżaków do Polski uzasadnia stwierdzenie, że Kazimierz Wielki „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną” wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa polskiego miały kodyfikacja prawa i wybitcie wspólnej dla całego kraju monety | <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności założenia zakonu krzyżackiego na podstawie mapy w podręczniku wymienia ziemie przyłączone do Polski przez Kazimierza Wielkiego porównuje funkcjonowanie uniwersytetów w średniowieczu i w czasach współczesnych na podstawie tekstu źródłowego wymienia cechy charakteru Władysława Jagiełły na podstawie ilustracji omawia wygląd herbu Polski i Litwy wskazuje na mapie miejscowości, w których do dzisiaj zachowały się krzyżackie zamki |

| Temat lekcji. Środki dydaktyczne | Zagadnienia, materiał nauczania | Odniesienia do podstawy programowej | Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń: | Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń: | Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń: | Wymagania na ocenę celującą. Uczeń: |
|-------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------|--|--|---|--|---|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> wymienia władcę, który założył Akademię Krakowską wyjaśnia pojęcia: uniwersytet, żak wymienia najslynniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Królestwo Węgierskie, Wielkie Księstwo Litewskie wyjaśnia, w jaki sposób Jagiełło został królem Polski wymienia nazwę dynastii, której początek dał Władysław Jagiełło na podstawie ilustracji opisuje wygląd zamku w Malborku wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie podaje datę bitwy pod Grunwaldem i wie, czym zwycięstwem się zakończyła | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: bakałarz, bursa, kolegium, rektor wymienia nazwę najstarszego budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego wyjaśnia, kto mógł zostać żakiem, a kto profesorem na średniowiecznym uniwersytecie wyjaśnia pojęcie unii personalnej podaje datę 1385 roku i wie, co się wtedy wydarzyło wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie wyjaśnia, kim byli trubadurzy wymienia przyczyny i skutki wojny z zakonem krzyżackim wyjaśnia, dlaczego zamek w Malborku był trudny do zdobycia wymienia wojska walczące po stronie polsko-litewskiej i po stronie krzyżackiej na podstawie ilustracji opisuje wygląd rycerzy średniowiecznych | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską wymienia przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej opisuje życie codzienne krakowskiego żaka wyjaśnia, jak były prowadzone zajęcia na uniwersytecie omawia rolę, jaką odgrywał rektor na uniwersytecie charakteryzuje sytuację Litwy przed zawarciem unii z Polską wyjaśnia, w jaki sposób król Władysław Jagiełło i królowa Jadwiga dbali o rozwój nauki i sztuki w Polsce wyjaśnia, dlaczego państwo krzyżackie było zagrożeniem dla Polski i Litwy omawia kolejne etapy wojny z zakonem krzyżackim przedstawia przebieg oblężenia Malborka i jego skutki | <ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego i Akademii Krakowskiej dla rozwoju polskiej nauki i sztuki wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska nazywana jest dziś Uniwersytetem Jagiellońskim opisuje średniowieczne rozrywki i zabawy wyjaśnia, jaki wpływ na wybór męża dla Jadwigi miało możnowadztwo małopolskie omawia skutki bitwy pod Grunwaldem z punktu widzenia Krzyżaków, Polaków i Litwinów | <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie interpretuje teksty źródłowe autorstwa Jana Długosza |